

Секція: Глобальна економіка та міжнародні економічні відносини

Грущинська Н.М.

*доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту неперервної освіти Національного авіаційного університету
Київ, Україна*

ГЛОБАЛЬНЕ ПОТЕПЛІННЯ – ЗАГРОЗА СУСПІЛЬСТВУ МАЙБУТНЬОГО

Активізація економічного розвитку, швидкісні темпи зростання спричиняють більше використання енергоресурсів та природних ресурсів загалом. Енергоємність зменшується зі зростанням рівня доходу країни, а не темпів зростання. Тобто країни з високим сталим рівнем життя є менш енергоємними ніж країни з швидкими темпами. Викиди в атмосферу становлять близько 20 тонн вуглекислого газу на людину в США та Канаді, РФ, в Німеччині- 10 тонн, Іспанії, Італії- 8, 6 тонн у Франції, на країни, що розвиваються припадає приблизно 2,3 тонни на людину, за винятком Китаю — 4,8 тонни. Разом з тим, в ході успішного довгострокового розвитку глобальні викиди не зменшаться, а зростатимуть упродовж приблизно двадцяти років. Професор Каліфорнійського університету Соломон Сян наголошує, що до 2050 року кліматичні зміни значно вплинуть на економічний розвиток країн. Так, в США можливе падіння ВВП на 5%, і на 36% до 2099 року. Середній дохід громадян найбідніших країн світу знизиться на 70%. Значно може збільшитися розрив між багатими та бідними. Глобальне потепління створить міграційну проблему «кліматичних біженців». Незалежна аналітична група Breakthrough – National Centre for Climate Restoration з Австралії в ході досліджень наслідків глобального потепління визначає, що до 2050 року 2,5% населення Землі вимушено буде переселитися. В першу чергу, це стосується острівних країн та тих, що знаходяться нижче рівня моря, Нідерланди, частина Італії, Англії, США, а саме Майамі знаходяться під загрозою затоплення. Економіки США та

Індії будуть втрачати по 250 та 206 млрд.дол.США кожен рік, відповідно. Проте навіть без урахування підняття рівня води, від інших негативних наслідків потепління постраждають в першу чергу країни, що розвиваються. Протягом наступних 30 років робочі в сільськогосподарському, гірничодобувному, нафтопереробному та обробному секторах, які характерні для країн, що розвиваються, будуть страждати від теплових стресів найбільше. Згідно прогнозу Всесвітньої організації охорони здоров'я за 2018 рік, в період з 2030 по 2050 роки глобальне потепління призведе до 250 тисяч смертей кожного року від недоїдання та малярії. Зміна температури, середовища проживання, екосистем і харчових ланцюжків не залишає шансу вижити більше ніж одній шостій представників рослинного і тваринного світу. За прогнозами вчених, до 2050 року можуть зникнути близько 1000000 видів тварин і рослин.

В контексті питання врегулювання наслідків зміни клімату, в рамках конференції ООН у грудні 2015 року був представлений текст Паризької угоди щодо заходів зі зменшення викидів діоксиду вуглецю з 2020 р. та погоджений консенсусом 195 країн-підписантів Рамкової конвенції та Європейського Союзу. В рамках виконання всеохоплюючої угоди, держави добровільно взяли на себе обов'язки скоротити викиди парникових газів в наступні декілька десятиліть. Угода передбачає обмеження зростання температури на рівні 1,5 °C та викидів парникових відходів до рівня, котрий повністю будуть поглинати океани та рослини до кінця XXI століття; розвинуті країни зобов'язуються фінансово допомагати іншим країнам в питанні наслідків зміни клімату. Проте не зважаючи на негативні вищезазначені наслідки та доцільність активізації діяльності в межах угоди, частина підписантів уже відмовилась від виконання зобов'язань, серед них і США. Пояснюючи це тим, що угода обмежує промислове зростання США, вимагаючи значних фінансових зобов'язань. Відповідно, за даними експертів, наслідки діяльності США, Бразилії та Росії і Туреччини (останні дві не ратифікували угоду з самого початку) становитимуть 30% світових викидів CO₂ від цих країн в атмосферу. Згідно досліджень американських учених, географічно північні країни навпаки потенційно покращать своє життя в результаті глобального потепління, це такі країни як

Росія, Канада, держави Північної Європи. Зростання температур збільшить урожайність, зменшить витрати енергії. Велика територіальна частина Росії від Уралу до Тихого океану на сьогодні практично безлюдна, а в результаті глобального потепління можливо її активне заселення. Північний морський шлях, який пролягає понад Росією може стати конкурентом Суецькому каналу. Морські порти на Арктиці вже зараз повідомляють про збільшення вантажного потоку та скорочення часу перевезення. Саме тому, не слід чекати значної активності даних країн в питаннях подолання/зупинки впливів глобального потепління. Україна отримає негативні наслідки у вигляді засухи, зменшення урожайності, а дефіцит водних ресурсів може привести до змін у роботі гідроелектростанцій. В результаті підняття рівня світового океану, можуть будуть затоплені Одеська, Херсонська, Миколаївські області. «Довкілля з низьким рівнем вуглецю- це суспільне благо»- слова Майкла Спенса про об'єднання світу навколо проблеми глобального потепління. З чим не можна не погодитись, разом з тим категорія суспільного блага розглядається кожним суб'єктом відносин індивідуально, не завжди спираючись на гуманність вибору, а керуючись бажанням отримання швидких прибутків в найближчому майбутньому та не враховуючи можливі незворотні наслідки в більш далеких перспективах для всього глобального суспільства.